

..... pieczęć WKK										
	Kod ucznia									
			-			-				
	Dzień		Miesiąc			Rok				
DATA URODZENIA UCZNI										

KONKURS HISTORYCZNY

dla gimnazjów – etap wojewódzki

Oświecenie – geneza (w XVII w.), narodziny, rozkwit, wpływ na dzieje cywilizacji i kultury

Drogi Uczniu,

przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 12 strony i zawiera 11 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Zespołowi Konkursowemu.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem lub piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscach do tego przeznaczonych.
- Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.

Powodzenia

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:

118 pkt.

Zadanie 1.

Sztuka XVIII w. w Europie

max. **23 p.**

Rozpoznaj dzieła przedstawione na fotografiach. Podaj nazwę dzieła, nazwisko artysty, styl (kierunek) w którym dzieło zostało wykonane, miejsce (miasto) gdzie się znajduje:

dzieło		a)
artysta		
styl		
Drezno		

dzieło		b)
J-F. Chalgrin		
styl		
miasto		

dzieło		c)
artysta		
styl		
Paryż – Luwr		

dzieło		d)
artysta		
styl		
Paryż – Wersal		

dzieło		e)
G. W. von Knobelsdorff		
styl		
miasto		

dzieło		f)
J-G. Soufflot		
styl		
Paryż		

dzieło		g)
artysta		
styl		
Berlin i Paryż (dwie wersje)		

dzieło		h)
artysta		
styl		
Londyn		

Wykorzystaj wyrazy: Pałac Sanssouci, M. Poppelmann, A. Watteau

$$3p + 3p + 3p + 3p + 3p + 2p + 3p + 3p = 23$$

Zadanie 2.

Sztuka XVIII w. w Europie

max. **13 p.**

a) Zaznacz literą „X” cztery prawidłowe odpowiedzi

Za panowania jakiego władcy we Francji najbardziej dynamicznie rozwijała się sztuka....:

	Ludwika XIV	Ludwika XV	Ludwika XVI	Napoleona Bonaparte
– klasycyzmu / neoklasycyzmu
– rokoka
– baroku

a) 4 p.

b) Czym charakteryzowała się sztuka: klasycyzmu /neoklasycyzmu, rokoka.

Używaj wyłącznie podanych wyrazów i wyrażień:

zamiłowaniem do małych form, bogactwem elementów zdobniczych, ornamentyką roślinną, harmonią, ładem i klasycznymi proporcjami, tematyką miłosną, wdziękiem i lekkością monumentalizmem w architekturze, niewielką ilością ozdób, nawiązaniem do antyku

– klasycyzmu/ neoklasycyzmu	harmonią
	
– rokoka	ornamentyką roślinną
	

b) 8 p.

c) Zaznacz literą „X” prawidłową odpowiedź

Odkrycie Herkulanum i Pompei odcisnęło piętno na sztuce:

baroku	☐	rokoka	☐	klasycyzmu/neoklasycyzmu	☐
--------	--------------------------	--------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

c) 1p

Zadanie 3.

Filozofowie – twórcy epoki Oświecenia

max. **19 p.**

I.

Kto jest autorem słów:

Prawda „myślę więc jestem” była tak niezachwiana i pewna, że wszelkie najbardziej dziwaczne przypuszczenia sceptyków nie zdołały jej zachwiać, uznałem bez obawy błędu, że mogę ją przyjąć jako pierwszą zasadę filozofii, której poszukiwałem.

Kiedy w jednej i tej samej osobie władza prawodawcza zespolona jest z wykonawczą, nie ma wolności; ponieważ można się lękać, aby ten sam monarcha albo ten sam senat nie stanowił tyrańskich praw, które będzie tyrańsko wykonywał. Nie ma również wolności, jeśli władza sądowa nie jest oddzielona od prawodawczej i wykonawczej. Gdyby była połączona z władzą prawodawczą, władza nad życiem i wolnością obywateli była by dowolna: sędzia bowiem byłby prawodawcą.

Oświecenie to wyjście człowieka ze stanu niepełnoletności, w którą popadł z własnej winy.

Wolność to prawo czynienia wszystkiego co nie jest zabronione.

4 p

II.

Którzy z wymienionych filozofów (Monteskiusz, Kant, Kartezjusz, Locke, Spinoza, Leibniz, Rousseau) są autorami zamieszczonych poniżej sentencji/maksym ?

Użyj jedynie pięciu spośród podanych nazwisk filozofów.

Jakie idee/pojęcia znalazły odbicie w podkreślonych sentencjach ?

Użyj jedynie czterech spośród podanych nazw pojęć:

(racjonalizm, empiryzm, panteizm, imperatyw kategoryczny, teodycea)

	nazwisko	pojęcie
<i>„<u>tabula rasa</u>” („czysta karta”)</i>
<i>„Niebo gwiazdziste nade mną, prawo moralne we mnie.”</i>
<i>„<u>Cokolwiek istnieje, jest w Bogu.</u> <u>Bóg jest Naturą a Natura Bogiem</u>”</i>
<i>„<u>Gdyby ten świat nie był najdoskonalszy z możliwych,</u> <u>Bóg by go nie stworzył.</u>”</i>
<i>„Człowiek rodzi się wolny i dobry z natury.”</i>
<i>„<u>Postępuj wedle, takiej tylko zasady, co do której mógłbyś</u> <u>jednocześnie chcieć, aby stała się prawem powszechnym.</u>”</i>

nazwiska filozofów – 6 p, pojęcia – 4 p

III.

Który z wymienionych poniżej filozofów twierdził / głosił:

Immanuel Kant, J. J. Rousseau, Kartezjusz, J. Locke

a) że nie istnieją idee wrodzone
b) że punktem wyjścia wszelkiej refleksji jest pewność rozmyślającego co do własnego istnienia
c) że człowiek powinien kierować się w życiu imperatywem moralnym
d) hasło powrotu do natury – odejścia od cywilizacji ku stanowi pierwotnej szczęśliwości
e) że niektóre idee np. idea Boga są u człowieka wrodzone

5 p

Zadanie 4.**Wielka rewolucja francuska**max. **8 p.**

Określ kolejność chronologiczną wydarzeń. Zaznacz wszystkie kolejnymi cyframi.

Najdawniejsze oznacz cyfrą 1, a najpóźniejsze – 5.

Daty zamieszczone poniżej ułatwią Ci udzielenie odpowiedzi:

14 lipca 1789, 26 sierpnia 1789, 3 września 1791, 10 sierpnia 1792, 21 września 1792,
21 stycznia 1793, 2 czerwca 1793, 17 września 1793, 28 lipca 1794, 9 listopada 1799

I

a) zniesienie monarchii i ustanowienie republiki
b) zdobycie Tuileries, uwięzienie króla
c) uchwalenie Konstytucji z 3 września (pierwszej)
d) uchwalenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
e) zburzenie Bastylji, wybuch rewolucji	1	14 lipca 1789

II

a) przejęcie władzy przez jakobinów
b) początek wielkiego terroru	3	17 września 1793
c) przewrót termidoriański
d) zamach stanu z 18 brumaire'a
e) ścięcie króla Ludwika XVI

Uczeń otrzymuje w części I i II po: 0p lub 4p za podanie poprawnej kolejności.

Zadanie 5. Rzeczpospolita Obojga Narodów w okresie rozbiorów* max. **8 p.**

W granicach, którego państwa: Rosji – „R”, Prus – „P”, Austrii – „A”, Rzeczypospolitej – „Rz” znajdowały się miasta: *Wpisz odpowiednią literę: „R”, „P”, „A”, „Rz”.*

Warszawa po II rozbiorze	Rz	
Warszawa po III rozbiorze	
Rzeszów, Przemyśl, Lwów po I rozbiorze	
Kraków po II rozbiorze	
Kraków po III rozbiorze	
Gdańsk po I rozbiorze	
Poznań po I rozbiorze	
Lublin po III rozbiorze	
Wilno po III rozbiorze	

8 p.

* *Mapka ma niewielkie rozmiary – ma jedynie podpowiedzieć i ułatwić uczniowi odpowiedź.*

Zadanie 6. Rzeczpospolita w XVIII w. max. **5 p.**

Oblicz, ile lat minęło między następującymi wydarzeniami:*

a) objęciem tronu Rzeczypospolitej przez Fryderyka II Augusta Wettina // śmiercią króla
b) elekcją Stanisława Poniatowskiego // abdykacją króla
c) utworzeniem Szkoły Rycerskiej // zaprzestaniem działalności Szkoły
d) powołaniem Komisji Edukacji Narodowej // zaprzestaniem działalności KEN
e) rozpoczęciem obrad Sejmu Wielkiego // ostatnim rozbiorem i upadkiem Rzeczypospolitej

* *Wystarczy jeżeli odejmiesz np. a) od daty śmierci króla rok objęcia przez niego tronu. Nie musisz brać pod uwagę miesięcy, w których wydarzenia miały miejsce.*

Zadanie 7.max. **4 p.****Genealogia***Jakie więzy rodzinne łączyły podane osoby.**Użyj określeń: siostrzeniec, matka, brat, bratanek, teść, syn.*

Józef Poniatowski był dla Stanisława Augusta Poniatowskiego

Stanisław Leszczyński był dla Ludwika XV

August III był dla Augusta II

Maria Teresa była dla Józefa II

Zadanie 8.**Rewolucja przemysłowa w Anglii w 2 poł. XVIII w.**max. **6 p.**

Innowacje techniczne, które zapoczątkowały rewolucję przemysłową w Europie (XVIII / XIX w.):

Uzupełnij zdania

a) Wynalezione na potrzeby krosna ręcznego przez Johna Kaya w 1733 r., upowszechnione w 2 poł. XVIII w.	tzw. <i>latające</i>
b) Wynaleziona przez Jamesa Hargreavesa w 1764 r. napędzana ręcznie wielowrzecionowa mechaniczna przędzarka, masowo używana od lat 80-tych w systemie nakładczym.	tzw. <i>spinning</i> J.....
c) Wynaleziona w 1769 r. przez Richarda Arkwrighta, poruszana za pomocą energii wodnej przędzarka hydrauliczna , masowo zastosowana w latach 80-tych w fabrykach.	tzw. w..... <i>frame</i>
d) Udoskonalona (m.in. skraplacz pary) maszyna parowa (1769 r.), wydajniejsza i stosowana coraz częściej w piecach do poruszania miechów i w kopalniach do wypompowywania wody, później w przemyśle tkackim.	tzw. <i>maszyna (silnik)</i> W.....
e) Wynaleziona przez Samuela Cromptona w 1779 r. przędzarka pozwalała wytwarzać znacznie cieńsze i mocniejsze włókna mogące konkurować ze sprowadzanymi dotąd z Indii.	tzw. <i>mulle</i>
f) Wynalezione w 1784 r. przez Edmunda Cartwrighta mechaniczne ... pozwoliło w pełni wykorzystać silnik parowy (wyposażony już w regulator prędkości obrotowej) oraz zwiększone możliwości produkcji przędzy.	mechaniczne tkackie
g) Wynaleziona w 1783 r. przez Henry Corta metoda... produkcji stali z wykorzystaniem pieca ... (oddzielenie paliwa: węgla kamiennego lub koksu od topionego surowca), umożliwiło otrzymywanie wysokiej jakości surówki żelaza i stali z złóż rud żelaza o niskiej jakości.	tzw. <i>metoda</i> p..... / piec p.

Zadanie 9.

Stany Zjednoczone Ameryki – XVIII w.

max. 20 p.

KRZYŻÓWKA

POZIOMO

1. Jeden z filozofów Oświecenia z którego dorobku politycznego korzystali twórcy Konstytucji Stanów Zjednoczonych; autor dzieła *Dwa traktaty o rządzie*.
2. Miejscowość pod którą doszło w 1777 r. do klęski armii brytyjskiej; zwycięska bitwa Armii Kontynentalnej, która zachęciła Francję do oficjalnego uznania Stanów Zjednoczonych.
3. Ile poprawek do Konstytucji zawierała uchwalona i ratyfikowana w 1791 r. przez Kongres tzw. *Karta Praw (Bill of Rights)* zawierająca kwestie dotyczące praw jednostki.
4. Jeden z filozofów Oświecenia, którego koncepcja trójpodziału władzy znalazła odbicie w Konstytucji Stanów Zjednoczonych; autor dzieła *O duchu praw*.
5. Jedna z izb parlamentu Stanów Zjednoczonych, w której zasiadali deputowani wybierani w liczbie proporcjonalnej do liczby mieszkańców stanu.
6. Półwysep na którym okrążone wojska brytyjskie skapitulowały w październiku 1781 r., co doprowadziło do wzrostu nastrojów antywojennych w Anglii i zmusiło króla Jerzego III do wyrażenia zgody na rozpoczęcie rozmów pokojowych.
7. Opracował projekt Deklaracji Niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki, trzeci prezydent USA.
8. Naczelnny wódz w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych, zwycięzca spod Yorktown, pierwszy prezydent USA.
9. Jeden z filozofów, którego idee praw naturalnych, umowy społecznej i suwerenności ludu posłużyły twórcom *Deklaracji Niepodległości* do umotywowania wypowiedzenia posłuszeństwa królowi i parlamentowi Wielkiej Brytanii; autor dzieła *Umowa społeczna*.
10. Uchwalona w 1787 r. *Konstytucja Stanów Zjednoczonych* ustanawiała w miejsce luźnej konfederacji państwo z silną władzą centralną.

PIONOWO

11. Nazwa/określenie kolonisty, który po ogłoszeniu *Deklaracji Niepodległości* dochował wierności królowi Jerzemu III i Wielkiej Brytanii.
12. Drugie słowo w preambule Konstytucji Stanów Zjednoczonych nawiązujące do zasady suwerenności ludu.
13. Jedna z izb parlamentu Stanów Zjednoczonych w której na mocy Konstytucji z 1787 r. zasiadali przedstawiciele wybierani w liczbie dwóch przez parlamenty stanowe.
14. Nazwa parlamentu Stanów Zjednoczonych.
15. Określenie państwa (ze względu na ustrój polityczny), które zostało zatwierdzone na mocy Konstytucji z 1787 r. w Stanach Zjednoczonych.
16. Wybierany na mocy Konstytucji z 1787 r. w wyborach pośrednich przez elektorów, miał szerokie kompetencje w zakresie władzy wykonawczej – był głową państwa i szefem rządu.
17. Miasto w którym odbył się II Kongres Kontynentalny i ogłoszono Deklarację Niepodległości Stanów Zjednoczonych.
18. Współtwórca *Deklaracji Niepodległości* i *Konstytucji Stanów Zjednoczonych*, zawarł traktat pokojowy z Anglią w 1783 r.; wynalazca piorunochronu.
19. Tzw. *picie herbaty*.
20. Państwo europejskie, które w 1778 r. przystąpiło do wojny po stronie Stanów Zjednoczonych przeciw Wielkiej Brytanii.

Zadanie 10

max. **8 p.**

Monteskiusz – Charles Louis de Secondat Montesquieu

a) Wyjaśnij (opisz) na czym polegał trójpodział władzy według Monteskiusza

b) Jakich ustrojów był zwolennikiem? Zaznacz literą „X” dwie prawidłowe odpowiedzi.

– republiki demokratycznej

– monarchii konstytucyjnej

– republiki arystokratycznej

– monarchii absolutnej (despotyzmu)

a) 2 p. b) 2 p.

Voltaire – François-Marie Arouet

a) Opisz poglądy Woltera na temat

– Kościoła jako instytucji, duchowieństwa:

.....

– religii/wiary:

.....

b) Jakiego ustroju był zwolennikiem? Zaznacz literą „X” jedną prawidłową odpowiedź.

– republiki demokratycznej

– monarchii konstytucyjnej

– republiki arystokratycznej

– monarchii absolutnej (despotyzmu)

c) Jakie stanowisko zajął Voltaire wobec „sprawy Jeana Calasa” ?

a) 2p b) 1p c) 1p

Zadanie 11.

Idee ekonomiczne XVIII w.

max. **4 p.**

Dopasuj pojęcia do definiujących je określeń, używając podanych niżej liter:

„L” – liberalizm ekonomiczny, „M” – merkantylizm, „F” – fizjokratyzm

Źródłem bogactwa narodowego i siły państwa – celem polityki państwa – jest:

a)	– posiadanie kruszcu, który umożliwi rozwój gospodarczy (inwestowanie, handel)	
	– wspieranie i wzrost eksportu, zwłaszcza produktów przemysłowych oraz ograniczenie importu, zwłaszcza towarów luksusowych (zakazy, wysokie cła) zapewniające dodatni bilans w handlu zagranicznym
b)	– ziemia: wielkie gospodarstwa rolne, będące w rękach swobodnie gospodarujących przedsiębiorców rolnych dysponujących kapitałem i produkujących na rynek	
	– rolnictwo, które jako jedyne pomnaża dobra i zapewnia wzrost dochodu (rzemiosłu i manufakturom przypisywano jedynie funkcję przerobu płodów rolniczych)
	– gospodarka funkcjonująca w warunkach bezpieczeństwa i swobody gospodarowania (umiarkowane cła i podatki)	
c)	– swobodna działalność gospodarcza jednostek zgodna z ich własnymi interesami (brak ingerencji ze strony państwa w stosunki gospodarcze, w działalność producentów)	
	– wolna konkurencja i wolny rynek oraz podział pracy i specjalizacja prowadzące do wzrostu wydajności, obniżenia kosztów i wzrostu opłacalności produkcji
d)	– zakładanie manufaktur, rozbudowa floty i sieci komunikacyjnej i transportowej oraz wspieranie i wprowadzanie nowoczesnych form gospodarowania oraz zakładanie prywatnych przedsiębiorstw
	– polityka protekcjonizmu, reglamentacja handlu	

4p

SUMA UZYSKANYCH PUNKTÓW:

